SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
Пам'ятаймо про Україну!
VOL. CI No. 125. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 2, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛИПНЯ 1994. Ч. 125. РІК CI

ЗІ СВЯТОМ НЕЗАЛЕЖНОСТИ!

4 липня 1776 — 4 липня 1994

Папа І. Павло Другий привітав М. І. Кардинала Любачівського

Львів (УНІАР). — Сюди у вівторок, 28-го червня, надійшли привітальні телеграми з Ватикану. Папа Іван Павло Другий привітав голову Української Греко-Католицької Церкви Мирослава Івана Кардинала Любачівського з 80-річним ювілеєм. Привітальні телеграми надіслали також голова державного секретаріяту Католицької Церкви Кардинал Анджело Содоно, керівник відділу зовнішніх справ архиєпископ Джан Луїз Турано, апостольський нунцій в Україні Антоніо Франко.

Велику вдячність за багаторічну архипастирську працю висловили Кардиналові Любачівському представники влади усіх рівнів, керівники области, діячі науки та культури, релігійних організацій, священнослужителі, миряни. Привітання від Президента України Леоніда Кравчука та прем'єр-міністра Віталія Масола разом із своїм поздоровленням вручили Владиці голова Львівської Обласної Ради Микола Горинь та представник Президента в області Степан Давимука на урочистостях, які відбулися 26-го червня у резиденції УГКЦ на Святоюрській горі.

Урочистості відбулися відразу після приїзду Кардинала Любачівського з Риму, де він взяв участь у зібранні кардиналів, а також мав зустріч з Папою І. Павлом Другим. У святкуванні 80-річного ювілею Владики УГКЦ взяв участь голова Західного Наукового Центру Національної Академії Наук України, народний депутат Верховної Ради, акдемік Ігор Юхновський, представники львівських обласних органів влади і гості з Києва.

О. Мороз пообіцяв пільги чужоземцям

Київ (УНІАР). — Тут 29-го червня голова Верховної Ради України Олександер Мороз прийняв амбасадора Франції в Україні Мішеля ів Песіка та амбасадора Німеччини Олександра Арне.

Під час розмови голова Верховної Ради наголосив необхідність інтенсивнішого обміну між Україною, Францією і Німеччиною. Він також зауважив, що майже 150 німецьких фірм уже мають свої представництва в Україні, а Францію з Україною пов'язують конкретні проєкти щодо співробітництва в галузі сільського господарства, виробництва цукру та льону.

Амбасадор Німеччини О. Арно зазначив, що позбавлені ідеологічного навантаження сільськогосподарські кооперативи колишньої Німецької Демократичної Республіки сьогодні становлять серйозну конкуренцію дрібним власникам на західніх землях Німеччини.

Щодо ґарантій закордонним інвесторам, то О. Мороз пообіцяв, що вони будуть. Вже з 1-го січня введені пільги для чужоземних інвесторів: „Хто перший прийде до нас, той виграє", — запевнив голова Верховної Ради.

ЗУСТРІЧ СЛУХАЧІВ ПРОГРАМИ Р. МАРИНОВИЧА

Горшам, Па. — Зустріч слухачів та глядачів програми Романа Мариновича відбудеться тут у неділю, 10-го липня, на Тризубівці. Початок о год. 1-ій по полудні. Гратиме оркестра М. Хомута „Мрія". Вступ — 3 дол. Телефон „Тризубівки" (215) 343-5412.

Уривок з поеми Емми Лазарус „НОВИЙ ВЕЛЕТ"

„Пішліть мені убогих і втомлених своїх,

Ці незлічимі маси, спрагнені подиху волі,

Покидьки ваших багатолюдних берегів.

Мені грозою викинених, бездомних цих пішліть,

А я свій смолоскип підніму біля золотих воріт!"

Малював Тарас Шумилович

Є вже „точна мапа" поділу Боснії

Париж. — На переговорах у Французькій столиці представники З'єднаних Стейтів, Великобританії, Німеччини, Франції і Росії випрацювали „точну мапу" територіяльного поділу Боснії між боснійськими сербами, хорватами і мусулманами. Представник французького міністерства закордонних справ Рішар Дюке повідомив, що учасники переговорів дійшли також до єдиної думки щодо „заохочень або санкцій" — залежно від того, як поставляться до нових пропозицій боснійські серби, мусулмани і хорвати.

Президент ніким не визнаної Сербської республіки в Боснії Радован Караджіч запевнив, що він готовий пожертвувати деякими сербськими територіями заради миру. Як відомо, армія боснійських сербів тепер контролює щонайменше 70 відсотків території Боснії і Герцеговини. Згідно з „точною мапою", 51 відсоток території Боснії має відійти до недавно створеної мусулмансько-хорватської федерації, а решта 49 відсотків — до Сербської республіки.

Разом з тем Р. Караджіч підкреслив, що боснійські серби не приймуть „принизливих умов миру", а якщо „точні мапи" не викличуть заперечень, то остаточне замирення повинне передбачати скасування міжнародних санкцій щодо Югославії. „Наші батьки і діди, наші сини і внуки нам не простять, коли ми заради миру пожертвуємо чимось таким, що означає життєві інтереси сербського народу", — сказав Р. Караджіч.

Зі сербських інформаційних джерел виглядає, що мусулманські збройні формації продовжують активні бойові дії проти боснійських сербів, що є порушенням женевського домовлення про місячне перемир'я в Боснії.

Більшість кримчан вважають себе громадянами України

Київ (УНІАР). — Сюди 29-го червня повернувся з Криму народний депутат України контр-адмірал Борис Кожин. У розмові з кореспондентами він зазначив, що деякі засоби масової інформації твердять, що все населення Криму прагне російського громадянства. За словами Б. Кожина ці дані дещо перебільшені. „Я був у багатьох місцевостях півострова, і у Севастополі, і десь 80 відсотків кримчан, з якими я розмовляв, вважають себе громадянами України. Лише 20 відс., які є шовіністами, бажають приєднання Криму до Росії", — сказав депутат.

На запитання, чому ж так багато кримчан проголосували за Л. Кучму, Б. Кожин відповів, що на виборчу кампанію у Криму витрачено дуже багато грошей і всі ці гроші були скеровані на агітацію за одну особу — Л. Кучму. Коли засоби масової інформації переважно проросійські та постійно в них ця точка обґрунтовується, то людина іде на вибори вже з готовою думкою. Коли б Президент Кравчук приїхав до Криму, поговорив з людьми, виступив би у колективах, то він мав би там багато прихильників, вважає Б. Кожин.

У Києві пройшов III Міжнародний музичний форум

Київ. — Як інформує київська щотижнева газета „Культура і життя", Міжнародний форум музики, який постав три роки тому в рамках „Київ-музик-фесту", переріс у самостійний фестиваль і уже втретє був проведений в столиці України. У ньому взяли участь представники 19-ти країн (у тому числі ЗСА, Японії, Ізраїлю). Україну представили 20 композиторів. Всі вони у своїх творах поринули у вир технологічних експериментів, але часто моменти технології виступали як самоціль, а не були підкріплені відповідною мистецькою ідеєю. Експериментаторство було притаманне також і деяким гостям-композиторам.

Більшість фестивальних творів як українських, так і зарубіжних композиторів показали прагнення до самопізнання, свої пошуки мистці спрямовують на досягнення цікавих тембрових сполучень, розширення звукової сфери.

У серії фестивальних концертів виступила також оркестра Київської спеціяльної музичної школи ім. М. Лисенка під керуванням юного лавреата премії фонду І. Менухіна С. Протопопова, яка виконанням творів Баха, Вівальді, Бруха та інших композиторів дала слухачам змогу відпочити від натиску аванґарду; збагатила враженням прекрасна гра французьких музиків П. Ленера (віоля), Ф. Кюпера (клярнет), але справжнім святом став виступ львівського піяніста, лавреата премії ім. Л. Ревуцького Й. Єрміня, який виконав твори Рахманінова, Штокгавзена, Сильвестрова та учасників вищезгаданого форуму.

В рамках фестивалю відбувся також конкурс творів композиторів-студентів музичних вищих учбових закладів України. Представлені твори свідчили про свіжість думок, оригінальність та творчу індивідуальність молодих авторів. Жюрі навіть змушене було збільшити кількість премій (їх присуджено аж 5). Переможцем став студент Харківського інституту мистецтв С. Пілютіков за його твір „Варіації для віолі сольо".

Засідання дискусійного клюбу форуму дало можливість не тільки поспілкуватися із закордонними гостями, але й обговорити шляхи розвитку української музики, своєрідність української композиторської школи, тощо.

Музичну палітру вищеназваного форуму доповнила виставка молодих художників з Києва.

Достойно відзначимо 50-річчя смерти Слуги Божого Андрея

Ню Йор. (М. Г.). — 1-го листопада цього року сповниться 50 років з дня смерти Митрополита Андрея Шептицького. Історія Церкви в загальному, а української зокрема, небагато записали таких видатних постатей, яким був Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький. 50-річчя смерти Слуги Божого Андрея — це добра нагода не тільки пригадати собі цю унікальну особистість, але водночас відновити й посилити наші щирі молитви за його прославу, себто, щоб його у беатифікаційному процесі, який проходить, було зараховано до лику святих.

Для відзначення 50-річчя покликано Діловий громадський комітет, який проводить підготову для відповідних святкувань. Цей же комітет відбув у четвер, 23-го червня, засідання, на якому обговорив низку питань. В загальному учасники засідання прийшли до висновку, що ці виняткові відзначення повинні проходити у чотирьох різних площинах.

У зв'язку з тим повинні відбутися окремі релігійно-церковні відзначення, які проведуть духовні отці зі своїм Владикою Василем. Для того щоб проаналізувати життєвий шлях Слуги Божого Андрея, плянується відбути наукову конференцію, яка повинна б залишити тривалі вартості. До участи в науковій конференції будуть запрошені дослідники церковних проблем, і в першу чергу життя Митрополита Шептицького. Запляновано також улаштувати виставку різних експонатів, портретів, видань тощо, які є пов'язані зі Слугою Божим Андреєм. Якщо б хтось мав відповідні експонати, просимо зголоситися чи повідомити Ярославу Ґеруляк

Для загального відзначення 50-річчя запляновано влаштувати святочну академію зі святочним словом про Слугу Божого Андрея і мистецькою програмою, до якої будуть запрошені кращі мистецькі сили. Святочна академія запляновано на неділю 4-го грудня, у залі Фешин Інститут при 27-ій вулиці в Ню Йорку. Всі ці питання подаємо в загальному, бо вони ще будуть детально опрацьовані й устійнені. Просимо в день, коли відбудеться святочна академія, не влаштовувати інших імпрез.

У засіданні взяли участь: Микола Галів — голова, Тетяна Рабій — заступник голови, Василь Никифорук — секретар, Ярослава Ґеруляк, Марія Клячко, Марія Лозинська, Єва Піддубчишин, Іван Сєрант - члени. Отець парох Патрикій Пащак, Сестра Вернарда Аркатин, ЧСВВ, Ольга Кузьмович, Марія Решітник, Дмитро Штогрин і Петро Теребецький оправдали свою відсутність на засіданні.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Тут 23—24-го червня в Національному інституті стратегічних досліджень відбулася конференція, провідною темою якої було впровадження в життя програми „Партнерство заради миру", участь у ній України і вплив програми на формування майбутньої системи европейської безпеки. Позитивно оцінено приєднання Росії до програми НАТО, що, на думку учасників конференції, дасть змогу уникнути нового поділу кордонів.

КИЇВ. — В Інституті міжнародних відносин Київського університету відбулася Третя міжнародна наукова конференція „Мова і культура", організована спільно Інститутом міжнародних відносин та Фондом гуманітарного розвитку „Колеґіюм". **Конференція присвячена проблемам сучасної мови та її зв'язку з культурою. Учасники конференції створили п'ять робочих груп, які працювали за темами: філософія мови і культури, культурологічний компонент мови, національні мови і культури у їх специфікації та взаємодії, мова і художня творчість, проблема гуманізації навчання і культурологічний підхід у методиці викладання мови і літератури. Заплянований „круглий стіл" на тему „Мова і духовні пріоритети в сучасному світі". Участь взяли 457 науковців із 14-ох країн світу.**

ОДЕСА. — Під час виборів органів місцевої влади затримано двох студенток Одеського інституту водного транспорту, які намагалися вкинути до скриньки зайві бюлетені. Після затримання, обидві зізнали, що 25-го червня вони отримали по 350,000 карбованців від довіреної особи кандидата на голову Міської Ради Олексія Костусєва. Їм дали для поширення по 15 бюлетенів, у яких вже були викреслені всі прізвища, окрім Костусєва та кандидата на голову Обласної Ради Руслана Боделана. На вилучених у студенток бюлетенях стояли печатки та підпис голови виборчої комісії.

ОДЕСА. — Одеську кіностудію вирішили приватизувати приватні кінофірми і цьому питанню багато уваги приділяють російські газети і телевізія. Телевізійна компанія „Останкіно" висвітлює це як протистояння творчого колективу кіностудії та бюрократичного апарату кінематографістів. Голова спілки кінематографів Леонід Череватенко повідомив, що Одеська кіностудія створена 1909 року, а тепер це не що інше, як 50 приватних фірм із загальним штатом не більше 10-ох осіб. Більшість із цих фірм — безперспективні і неприбуткові. Тому й виникла ідея відродити Одеську кіностудію, як творче об'єднання.

Подають приклад до наслідування

Д-р В. Весс показує один із апаратів, який везе в Україну Робертові Ґулаєві та Іванові Бортникові — членам організації Українсько-Американських Ветеранів у Ню Джерзі.

Манагокін, Н. Дж. — Місцева газета-тижневик „Біч Гейвен Таймс" з середи, 15-го червня, помістила невеличку статтю Лінди Беддінґтон про те, як лікарі та лікарні з тієї південної околиці стейту Ню Джерзі допомагають лікарням в Україні, що їх вони адоптували.

Мова в статті про двох лікарів — д-ра Роберта Торецького і д-ра Волта Весса, з повітової лікарні Південно-Океанського повіту. Д-р Волт Весс був тим першим, який зголосився їхати з д-ром Р. Торецьким в Україну, щоб відвідати їхньою лікарнею адоптовані дві лікарні у Дніпропетровському. Крім того вони везуть туди багато лікарської технічної апаратури для користування тамтешніми лікарями. Думка про адоптацію та допомогу лікарням в Україні зародилася у д-ра Р. Торецького, який відразу взявся за діло та спільно з організацією Українсько-американських ветеранів організувати техніку, а при тому й інші речі для вжитку як хворих, так і місцевого персоналу. Крім того обидва лікарі також везуть в Україну велику кількість антибіотиків, яких там дуже бракує.

Кожна будь-яка допомога є надзвичайно важливою для лікарень в Україні, бо застаріла технологія чи її цілковитий брак дуже ускладнюють лікувальні процеси.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to "Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $55.00, на півроку $32.00, на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

4-те липня 1776 — 1994

День Незалежности Америки, відзначуваний щорічно в роковини проголошення історичної Проклямації, оригінал якої зберігається у Домі Незалежности у Філядельфії, — це найбільш урочисте нецерковне свято всіх тут народжених чи натуралізованих громадян. Воно відповідає українському 22-му січня 1918 чи 24-му серпня 1991 — датам проголошення Української Народної Республіки Четвертим Універсалом Української Центральної Ради, чи даті проголошення державної незалежности сучасної української держави. Ті всі дати — це символ завершення мрій, що їх має кожний член новітньої нації, який визнає повноту політичної, економічної і культурної волі народу тільки у постаті рідної, ні від кого незалежної держави.

Американський День Незалежности спонукує щороку до завжди актуальних — хоч тотожних або подібних — рефлексій. У 200-річчя того історичного Акту — у 1976 році Альманах Українського Народного Союзу появився під назвою „Американське чудо". Це було насправді єдине у всесвітній історії чудо, що впродовж двох сторіч буквально з пустирів рідко заселених автохтонними індіянами, виросла наймогутніша у світі великодержава з найвищим життєвим стандартом, яка стала магнетом для іміґрантів з усіх частин земель, лідером всього вільного світу, всіх вольних народів. Те „Американське чудо" стало по нинішній день предметом студій істориків, політологів і психоаналітиків, бо — як кожне чудо — воно переступає межі негайного схоплювання і розуміння людським мозком.

Подивугідними є ті піонери, які, прибувши сюди з-поза Атлантійського океану, не задовольнилися східньою поселенською смугою території, тільки прямували на невідомий Захід, напоролися на спротив автохтонних індіян, переводили з ними війни, які не є світлою сторінкою історії Америки, але водночас у кожному засновуваному селі-містечку будували школу, церкву і крамницю із всяким крамом. Традиція тих крамниць подекуди збереглася дотепер, бо в одній такій крамниці — формально аптеці — можна купити і годинник, і солодощі і, буває, палицю й парасоль. Їхали піонери на „Дикий Захід", швидко будували залізничу лінію від Атлантику по Тихий океан, і формували адміністраційний апарат — від шерифа внизу до губернатора на верхівці стейтів і президента, який за Конституцією є також головою Уряду, верховним командантом збройних сил та призначає кандидатів до Верховного Суду — Конституція чітко встановляє і розмежовує права Президента, Конґресу, незалежного судівництва і губернаторії кожного з теперішніх 50-ти стейтів. Після Визвольної Війни проти Англії під проводом Джорджа Вашінґтона — були різні війни, була і Громадянська Війна за Абрагама Лінкольна, були збройні інтервенції. Сьогодні це вже 42-ий з черги Президент, — пересічні громадяни не відчувають, хто з отих президентів був добрий, а хто — поганий, бо існує сильний устійнений, державно-адміністраційний апарат і за тих 200 з гаком років настала — традиція.

Не все воно в Америці ідеальне. І сам звеличуваний Шевченком „Праведний закон Вашінґтона" — не дуже ідеальний, бо має вже 27 додатків. Кожна епоха має свої світлі і похмурі прояви. Зокрема тепер переживаємо не тільки в Америці, а й поза нею революцію у світі понять про мораль і етику, — має коливання соціяльно-політичних течій, світ не стоїть на місці, а йде вперед — не завжди прямою дорогою. А втім, при всіх недоліках різних ділянок державного життя Америки — приходиться подивляти Американське чудо, схилити голову перед його творцями, — людьми з крови-кости, але різного духовного формату. Наші земляки в Україні дуже мало знають, як створилася американська великодержава і не знають, що фундаментом американського чуда була тугість, витривалість і єдність піонерів та їхніх нащадків, які по цеглоці склали могутній, величний хмародер великодержави.

Роман Рахманний

ЗБРОЙНА УКРАЇНА — ҐАРАНТ МИРНОГО ЛАДУ В ЕВРОПІ

II

Встановивши законну базу реформування армії, парлямент і головне командування далі проводили його, згідно з власними засадами про „розсудливу вистачальність", і достосовуючись до вимог Договору про скорочення конвенціонального озброєння армій в Европі з 1992 року. Остаточно, в жовтні 1993 року, зменшено число військового персоналу до 450,000 чоловік із загального числа совєтського війська на території України — 726,000. Цю армію розміщено в трьох армійських корпусах трьох команд: Західньої, Південної та Центральної в Києві. Давні совєтські військові округи — Закарпатську, Одеську і Київську скасовано.

З того загального числа наземні війська будуть скорочені з 245,000 чоловік у 1992 році до 180,000 у 1995 році. Ця „перехідна армія 1995 року" буде основною базою для зформування „армії 2000-го року", яка нараховуватиме 95,000 вояків.

Повітряна фльота України, щодо величини третя в світі, була організована совєтською командою в чотирьох повітряних арміях. Тепер зформують три авіяційні корпуси й одну групу морської авіяції. Персонал буде скорочено з 86,000 у 1992 році до 25,000 чоловік у 1999 році. Контингент повітряної оборони буде перетворено з однієї армії та трьох корпусів у три корпуси, а персонал буде скорочено з теперішнього стану 67,000 до 26,000 чоловік.

Морська фльота становить найслабше кільце в ланцюгу збройної сили України, поки не буде вирішено приналежности Криму. Українська військова реформа передбачає малу фльоту з 277 кораблів, а покищо в українських руках знаходяться всі прибережні установки та верфи. Стратегічне озброєння було довгий час під спільним російсько-українським командуванням. Після розвалу Совєтського Союзу Україна перейняла контролю над ядерними установками і військами на своїй території, що складали 43-тю совєтську ракетну армію в силі 40 до 50,000 вояків. У результаті переговорів між Україною, Росією та ЗСА підписано 14-го січня 1994 року угоду, згідно з якою Україна зобов'язалася до семи років денуклеаризуватися, а президент ЗСА дав ґарантії безпеки і запевнив фінансову допомогу на той процес та компенсацію за ядерний матеріял. У лютому 1994 року Верховна Рада ратифікувала договір Старт-1.

Український Генеральний Штаб восени 1992 року перервав усі лінії зв'язку між Москвою та більшими військовими з'єднаннями в Україні і з того часу розвиває свою систему командування, контролі і зв'язку.

Одночасно з реформуванням армії проходить і реформа військових шкіл, які успадковано від совєтської системи: 34 військові школи та військові факультети при 78-ох інституціях вищого навчання.

Коли 1995 року завершать військову реформу згідно з пляном, тоді армія України складатиметься з таких сил: 450,000 вояків, 4,080 танків, 5,050 збройних бойових машин, 4,040 гармат, 6,000 протитанкових гармат, 934 ракетних установок САМ, 1,090 літаків, 240 бойових гелікоптерів, 277 кораблів. За всякими розрахунками „це найбільш могутня сила в Европі після Росії" — робить висновок полковник С. Олійник у своїй статті. Разом з тим він бачить великі труднощі на шляху до створення української національної армії. У першій мірі велику проблему становить програма забезпечення 150,000 офіцерів, звільнених з війська, новими місцями праці, перевишколом, помешканням та соціяльним забезпеченням. Інша проблема — це етнічний склад нової армії: величезна більшість вищих офіцерів є російського походження.

Тісно з етнічним складом армії в'яжеться проблема командної мови. За совєтського періоду велася наполеглива русифікація національностей, що запобігала виробленню військово-технічної термінології та виключала вживання рідних мов в армії. Введення української мови в армію України ще довго становитиме одну з причин невдоволення серед вояків.

Ще іншим фактором є ідеологія. Офіцери вищого розряду виросли в закритому совєтському середовищі і виховалися на російській імперіяльній традиції та історії. Від серпня 1991 року вони знайшлися в українській армії і для них українське керівництво встановило програму со-

(Закінчення на стор. 3)

Олег М. Волянський

„ЕВРОПА ЖДЕ НА КЛІНТОНА"

Теперішній американський Уряд провадить досить хитку, нерішучу закордонну політику. Ми це бачили у відношенні до Боснії, Сомалії, Гаїті й інших. Для нас, українців, важливою справою є становище ЗСА до української держави, а передусім до російських намагань пригорнути Україну під свою „опіку".

На цю тему є проникливa стаття у американському журналі „Консерватів Кронікл" з 22-го червня 1994 року. Авторами статті, відомі американські журналісти і телевізійні коментатори, Роланд Еванс і Роберт Новак. У цій статті, під заголовком „Европа: жде Клінтона", автори звертають увагу на факт, що недавня візита президента Клінтона до Европи, з нагоди святкування 50-ліття „Великого Десанту", залишила по собі сумніви щодо здібности американського Уряду бути „лідером" Заходу. Це виявилося, зокрема, у справі забезпечення суверенітету української держави. Коли журналісти запитали одного високопоставленого німецького політика, чи американський Уряд узгіднив із своїми европейськими союзниками стратегію на випадок російської атаки на Україну, він відповів недвозначно „ні".

Неспроможність Америки узгіднити з Европою політику у відношенні до України обурює европейських альянтів, які свідомі того, що, без співучасти Америки, вони не зможуть запобігти російській агресії. Така неясна закордонна політика ЗСА дає Росії заохоту до дальшої експансії, бо Росія не бачить ясно окресленої межі для своїх аґресивних дій. Уже рік тому канцлер Німеччини Гельмут Коль перестерігав американський Уряд, що, на випадок російського мілітарного чи економічного тиску Росії на Україну, Европа і ЗСА не мають узгідненої тактики. В результаті може створитися ситуація подібна до Боснії, але у багато більшому маштабі.

Якщо б росіяни, наприклад, захопили Крим і Захід не зареаґував би, то це відкрило б Росії дорогу до підкорення собі всіх колишніх совєтських республік, а це могло б допровадити до більшої европейської війни. Спекулюючи над стратеґією на випадок російської атаки на Україну Еванс і Новак уважають, що ні Америка ні Европа не будуть інтервеніювати мілітарно. Все ж таки, на їхню думку, є ще інші способи запобігти конфліктові. Можна попередити Росію про неґативні наслідки їхньої аґресії, а саме: автоматичне скасування фінансової і економічної допомоги Заходу; прийняття Польщі, Угорщини і Чехії до НАТО; недопущення Росії навіть до частинної участи Росії в економічному „Клюбі семи держав" тощо.

Це правда, що президент Клінтон намагається допомогти „демократові" Єльцинові у його нелегкій ситуації, однак, европейські країни вимагають від американського Президента ясної стратеґії у випадку російської аґресії проти України, що, на думку цих двох авторів, може статися за рік — два. Відомо, що асистент міністра закордонних справ Америки Пітер Тарноф натискає на президента Клінтона, щоб Україні дати вже довго затримувану допомогу, щоб врятувати її від економічної катастрофи. Така багатобільйонова допомога не тільки допомогла б Києву, а рівночасно післала б виразну перестрогу Москві: „Руки, геть!" На жаль, деякі головні дорадники Клінтона блькують цю масову допомогу Україні, бо, мовляв, це „образило б Росію"... І так, завдяки нерушучості президента Клінтона, у закордонній політиці тепер є застій — шаховий „пат" між Америкою і Европою про справу оборони незалежности України.

Під час візити у Бонні, Єльцин сказав, що „однією із його найбільших турбот є Україна". Він передбачував, що вона „правдоподібно вибухне", хоч, мовляв, він „цього не бажає", але сам не може нічого зробити, щоб цьому запобігти. Тут Еванс і Новак звертають увагу на лицемірство Єльцина, бо власне Росія, контролюючи доплив нафти в Україну, у великій мірі контролює і її економіку. Про те, що передбачує в Україні Єльцин, канцлер Коль повідомив Вашінґтон, надіючись, що це буде стимулом до з'ясування плянів Клінтона у відношенні до України. На жаль, у Білому Домі, як і досі, надалі панує неясність і нерішучість.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про опустілі місця

Якось так склалося, що ми одночасно прощаємо із відходом на пенсію двох вийнятково довголітніх працівників — відданих УНСоюзові і „Свободі".

Коли хтось працює безперервно 45 чи 24 роки, то можна без вагання сказати, що посвятив цій праці найкращі роки свого творчого життя.

Але у випадку наших двох вірних „лицарів" УНСоюзу і „Свободи", це більше, як посвята такого довгого проміжку життя. Це віддання також серця і найкращих почувань, які в ніякий спосіб винагородити не можна. І саме ми всі, що мали щастя довші чи коротші роки співпрацювати з ними, особливо будемо відчувати пустку на цих місцях, на яких стільки часу щоденно вони були.

Ось бюрко ліворуч мого — домена нашої співредакторки, яка кожного дня мала під опікою другу сторінку „Свободи", прочитувала ввесь матеріял, редаґувала, клопоталася, щоб „було, що читати" і щоб не потрапили там статті чи окремі вислови негідні такого щоденника, яким є від 100 років „Свобода". Скільки статтей скільки літературних починів, а вже і не згадую скільки фейлетонів Ікера, а відтак О-КИ пройшло через її вправну руку та спокійну справедливу оцінку? Чи зуміє хтось це обрахувати, чи зробить хтось статистику величезної праці для „Свободи", що вона від 1970 до 1994 років виконувала? Чи подякує їй хтось належно за те і за цю відданість, що її вона мала для нашого щоденника?

Її порожнє крісло біля бюрка у куточку редакційної кімнати відзавтра буде світити пусткою. Правда, хтось буде продовжувати її завдання, хтось буде як вона, без особливого підкреслення відповідальности її далі виконувати.

Але нас уже не зустріне її лагідний погляд, не почуємо її спокійних заввag щодо помилок в мові чи тексті, які вона завжди висловлювала так, щоб ніхто із авторів не почувався враженим чи засоромлений. І напевно не одному із нас членів редакції захочеться не раз взяти за слухавку і „пошукати" її телефоном, щоб поспитати під час палкої дискусії, як це чи інше слово писати правильно. І я напевно постійно згадуватиму її поради.

Не інакше буде із опустілим місцем на третьому поверсі, на якому стільки років ми бачили кожного дня головного секретаря. Справді, годі собі навіть уявити, що він уже не буде, як у його звичаї, відвідувати нашу редакцію кожного ранку, питаючи за новинами з України, і не слухатимемо схвильованого голосу телефоністки, яка просить відтелефонувати на число 52, на якому голосився завжди пошукуваний головний секретар. Важко також сприйняти, що не будемо вже щоденно шукати в нього поради і допомоги, яку він так радо всім давав. Чи зможе він без УНСоюзу спокійно радуватися родинним життям? Чи цих двоє осіб, що так тісно пов'язані з українським громадським і культурним життям зуміють справді відсунутися від нього і тільки обсервувати його з боку?

І на це опустіле місце на третьому поверсі прийде хтось інший, але воно вже не буде як донедавна... Бо, хоча постійно стверджуємо, що кожна людина є заступима — в сьогоднішній дійсності, таких людей як цих двоє, що вважали свій вклад у нашу установу не лише місцем звичайної праці, а і громадської, яка не знає заплати, не рахує часу і енерґії, а може відчуває лише тихе внутрішнє вдоволення,— тепер уже що раз менше.

І тому так відчуваю відхід із нашого кола цих двох так близьких моєму серцю товаришів праці. Для мене ці два опустілі місця вже назавжди залишаться порожніми...

О-КА

Олександра Кисілевська-Ткач

ЗВ'ЯЗКИ ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ УВУ З УКРАЇНОЮ

II

В інституті діє вісім факультетів, з них два факультети забезпечують отримання вищої педагочічної освіти, а шість перепідготову фахівців, тобто зміни головного предмету і на філології, це часто зміна з російської на українську. Коло 800 студентів здобувають в інституті вищу освіту або оволодівають новим фахом. На тому факультеті стрічаю теж росіян та інші національності. Цікаво, що росіянка гарною українською мовою добровільно провела семінарну лекцію про Василя Стефаника, вживаючи біографію авторства його сина, видану на Заході, але побудувала її за втертим стереотипом.

Інститут Удосконалення Вчителів має своє видання, де містить праці професорського складу і щиро запрошує нас прислати свої праці, що ми радо обіцюємо. Оглядаємо бібліотеку, гончарську майстерню художника Володимира Кальненка, що обдаровує нас зразками своєї творчости. Мене запрошують на щомісячний семінар літературної студії для працівників освіти „Радосинь (назва річки на Лівобережжі)", якою керує письменник Дмитро Чередниченко, автор букваря „Материнка", фінансованого діяспорою. Там звертаю особливу увагу на молоденьку 11–літню поетку та на небіжа Григорія Косинки. Болюче вразив мене його новий вірш, в якому завважує заник материнської колисанки на селі.

Для скорочення часу на транспорт, заступник директора інституту С. Болтівець організує нам таки в інституті зустрічі з видавництвом журналу „Дивослово" (колишній „Українська мова і література в школі), де минулого року друкували частини мого Посібника для вчителя літератури, газети освітян Києва „Витоки", щомісячника для українського шкільництва „Жива вода", інтерв'ю з Київським радіо і Радіо Свобода, зустріч з першим заступником начальника управління освіти Київської обласної державної адміністрації Марією Овдієнко, запрошує нас на святкування переможця конкурсу „Вчитель року — 94" року з мистецькою програмою. Директор Інституту та голова Вченої Ради Віктор Слюсаренко провадить зібранням Вченої Ради Інституту. Вона святочно номінує нас своїми професорами і ми вже справді почуваємося як удома, бо це вже і наш Інститут Удосконалення Вчителів.

На прощання дають нам ще приклади із анонімних анкет про оцінку курсів, де часто попадають і наші прізвища, що з цікавістю читаємо, як ось: ...„Я б дуже хотіла, щоб на курсах більше знайомили вчителів із зарубіжними методами викладання літератури, бо, як на мене, то в них те „зерно" розуму і логіки. Мене дуже вразили лекції викладача, саме її підхід до літератури, і зразу протиставляється наше поняття — проаналізувати і схарактеризувати літературний твір, а не те, що більше треба звернути увагу, які почуття він викликає". Або: ...„Щира подяка за невтомну творчу працю, за ентузіязм. Викладач чарує своїм відношенням до України, до процесів, які в ній відбувалися і відбуваються, реальним поглядом на життя, національною гордістю"...

Спільно беремо також участь у творчому семінарі „круглого стола" учительського збору і представників учнів Першого Гуманістичного Ліцею у Києві, де пізнаємо високий рівень навчання через влучні питання студентів, які нам ставлять. Цікавим питанням було порівняння між Україною і Заходом про відношення батьків до студентів і навпаки. Ще я відвідую Інтернат ч. 1, де вичають східні мови і прислухуюся до лекції про „Марусю Чурай" Ліни Костенко та відповідаю на знову численні питання про нашу середньошкільну молодь. Ще зустрічаємося з нашим продеканом проф. Г. Васьковичем, який перебуває якраз у Києві, для обговорення своїх спостережень, і ще багато-багато інших цікавих зустрічей.

Але так інтенсивно навантажений час летить швидко і вже покидаємо нашу столицю, д-р Піянків від'їждає додому, а проф. Косик доТернополя, де викладає „Історію України від 1920 до 1950 років" у Тернопільському Державному Педагогічному Інституті та у Тернопільському Приладобудівному Інституті, бере участь у Круглому столі з викладачами історії Тернополя і области на тему викладання історії XX століття, зорганізованого для нього Педагогічним Інститутом.

Вперше за 50 літ знову переживаю великодній час у рідному Львові, серед свояків та товаришок дитинства. Незабутні хвилини коло Божих гробів з масами паломників, з пластовими стійками, свячення пасок надворі коло численних тепер греко-католицьких церков, колишніх латинських. Львів сам як писанка, ввесь у вишивках, всюди повні коші свяченого, всюди рідна мова! Львів гідно показує свою вдячність Христові за своє власне воскресіння! За тиждень на День Матері, бульвар Шевченка переповнений святкуючими у вишивках, від полудня проходять концерти самодіяльних гуртків молоді перед театром, що передає телевізія. Оглядаю дуже цікаві виставки дитячої творчости, навіть виставки збереження природи, різні програми, а згодом спішу на відкриття пам'ятника Просвіті, де нав'язую контакти з освітянами.

І вже знову пляни на творчі семінари з учителями, з методистами, з авторами підручників, які успішно організує завідуючий відділом народної освіти Львівського Міського виконавчого комітету Михайло Брегін. Методист Ярослава Осміловська віддано організує мені відвідування школи на Торф'яній (нова дільниця), де відбувається методичний семінар у 10-ій клясі про „Мотрю" Лепкого. Учні гарно приготовані, багато виказують патріотизму, віддана вчителька. Але і тут, коли просять висловити свої завваги, додаю, що при навчанні літератури, як мистецтва слова, важливе, щоб учні переживали твір, щоб учитель спонукав вільну інтерпретацію, вияв власного думання. У Будинку вчителя відбувається зустріч з учителями літератури Львова, оглядаю їхню бібліотеку, де зі зворушенням завважую на їхній шевченківській виставці сторінки з підручника мого сл. п. батька — проф. Константина Кисілевського — і дякую Всевишньому, що дозволив хоча мені побачити оцінення його праці в Україні. В Науковій Бібліотеці ім. Стефаника переглядаю список його праць.

З освітянами робимо конкретний плян на авторські семінари у Львові осінню, з нашими трьома викладачами і мовником з України, для вчителів мови і літератури, мистецтвознавства та історії. У Львівському Державному Університеті ім. Івана Франка зустрічаю нашого ректора проф. Романа Дражньовського, проф. Володимира Косика, який мав виклад на факультеті Журналістики на

(Закінчення на стор. 3)

До 50-ліття „Юнаків" у Другій світовій війні

На весні цього року минуло 50 років від створення юнацьких частин. Після створення стрілецької Дивізії „Галичина" на весні 1943 року, за несповна рік почалося творення допоміжних частин з юнаків, переважно до протилетунської артилерії.

Ситуація у той час була дуже складна. Хоч німці війну вже програвали, для української молоді лишатися вдома не можна було. Обставини змушували молодь вибирати „зелений ліс" — УПА, їхати на каторжну працю до Німеччини, або йти до Дивізії чи „юнаків". Залишатися просто вдома означало, що як прийдуть большевики, то заберуть примусово на фронт без вишколення — воювати за „родіну". А хто того хотів?

Створення Дивізії „Галичина" мало на меті підготовити добре вишколену формацію, готову на всілякі несподіванки та політичні коньюнктури. Дивізія і юнаки мали стати ядром майбутньої української армії. Було встановлено, що Дивізія є створена для боротьби з большевиками, а ні в якому разі не вжита проти альянтів. Дивізія мала служити також чинником для поліпшення ставлення німців до населення і поліпшення становища українських робітників у Німеччині.

У таких обставинах творилися юнацькі вишкільні табори, які переважно складалися з добровільців. Це були хлопці у віці 16—18 років, але були і вийнятки, коли хлопці, не маючи 15 років, втікали з дому і зголошувалися до „юнаків" під претекстом, що мають по 16 років. Таких вишкільних таборів було декілька, і в кожному з них щонайменше по 200 юнаків, або три чоти, що творили сотню. Один з таких показово-вишкільних юнацьких таборів був у Переворську. Цей юнацький табір у Переворську почав існувати у травні 1944 року і складався переважно з гімназійних учнів 5, 6, 7 кляс. Підставовий вишкіл складався з вироблення дисципліни, порядку, спортового вироблення та виконання команди по-військовому, включно з маршем та піснею. Вишкільний персонал складався з німецьких підстаршин протилетунської артилерії. По п'ятьох тижнях такого інтенсивного вишколу на закінчення відбулося свято, на яке приїжджали представники з Українського Центрального Комітету та Дивізії „Галичина". Була відправлена польова Служба Божа, після якої відбулася парада юнаків перед почесними гістьми. Ще треба згадати, що двадцять юнаків були піднесені в ранзі до т.зв. „юнацьких підстаршин" і відповідно розділені по-частинах. У половині червня нас повезли до Львова, щоб показати населенню міста і зустрітися з родинами перед виїздом на технічний вишкіл і військове призначення. У Львові, на двірці, нас зустріла оркестра Дивізії „Галичина", і ми парадно, під командою своїх старшин і під звуки мелодій українських маршів, переходили вулицями міста. Львів'яни радо нас вітали на вулицях і часто нам кидали квіти з вікон. Український Центральний Комітет зробив нам прийняття і зустріч з родинами, це відбулося в приміщенні НТШ в Ринку.

Три дні після повернення зі Львова до Переворська юнацька сотня виїхала на призначення. Тільки десять „свіжо спечених" юнацьких підстаршин залишилися, щоб творити новий і вже свій вишкільний персонал для нових юнаків, які протягом кількох днів приїхали на вишкіл.

Ситуація на фронті гіршала і большевики посувалися вперед. Наша Дивізія, потерпівши втрати під Бродами, була відтягнена на Захід. З тих причин і наш табір ліквідували і під кінець липня 1944 року ми переїхали до Криниці. У Криниці, де в той час було дуже багато втікачів українців, нам поводилося добре. Ми мешкали малими групами по пансіонах, мали добрі харчі і т.д. Однак таке вигідне „курортне" життя тривало недовго і нашу одиницю перевезли до м. Егеру, де була велика летунська база з великою кількістю військ різного роду. Та і тут, в Егері, нам не прийшлося затриматися довше, бо за кілька днів всіх нас послали в околицю Тропау допомагати збирати збіжжя, яке вже дозріло на полях. По кількох днях такої роботи ми знову повернулися до Егеру в очікуванні, що буде далі.

Наші юнацькі відділи переважно складалися з 200 юнаків, або три чоти що творили сотню. Одна така сотня юнаків, закінчивши призначення під французькою границею, була перенесена до Берліну. А тут, у Вельтені, у північно-західній частині Берліну, знаходилися магазини і варстати направ протилетунських гармат, куди і прибули наші хлопці. А нас, десять юнацьких підстаршин з Егеру, також вислали до Вельтену під Берліном, доповнити склад цієї юнацької одиниці. Виглядало, що тут залишимось довше. І якби не те, що почалися часті налети альянтських літаків, то життя проходило цікаво. Хлопці працювали по магазинах частин, а то й при самій направі гармат. У вільний час ми навіть могли вийти до міста, тобто ознайомитися з самим Берліном. Це була осіння пора року. Надходило Різдво, а налети були щораз частіші і вдень і вночі. Наші різдвяні свята ми святкували ще в Берліні, а на другий день вже поїхали до Мокрини, що знаходилась у половині дороги між Ляйпціґом і Торгав. Табір наш був у полі під лісом, а до села Мокрини було 2 км. У тому лісі, як виявилося, були розташовані бункри-сховища газових бомб. Ситуація набирала щораз серйознішого характеру. Умови тут були погані, примітивні. Була зима, холодно, харчі погані і ще на додаток нам приходилося працювати коло тих газових бомб. Це була велика небезпека, яку ми у той час навіть не доцінювали. Усі ми непокоїлися, який то буде кінець цієї війни і що буде з нами.

На початку квітня у прискореному темпі наш табір вивезли до Торгав. Місто було порожнім — без війська і цивільних людей, бо багато населення втекло перед наступом ворога зі сходу. Між іншим, в місті Торгав, на річці Ельбі, відбулася історична зустріч совєтської і американської армій. Але нас там вже не було бо, переночувавши, ми пішли маршем на південь по річці Ельбі, уникаючи небезпеки. Уже на другий день, перейшовши Ельбу на захід, наша одиниця юнаків почала розділятися, губитись з пляном за всяку ціну щоб не попасти в большевицький полон. Одначе були і такі, що попали в большевицький полон і поїхали на „родіну", а потім на Сибір. Були і такі, що, перебравшись у цивільне вбрання, пішли на захід до американської чи англійської зони окупацій. Евентуально, вони з часом, разом з тисячами втікачів, переселилися в заокеанські країни.

З нагоди 50-ої річниці творення юнацьких частин згадаймо і їх вклад у змагання і боротьбу за визволення України, у творення української держави.

Микола Невич

ЯК ВІДОМО, теперішня політична цілеспрямованість у Вашінгтоні концентрується найбільше на забезпеченні охорони здоров'я. З дня на день читаємо нові внесення до пропонованого Президентом всеосяжного пляну охорони здоров'я, а також не бракує й зовсім нових плянів. Серед найновіших пропозицій бачимо, що сенатор Роберт Дол, республіканець з Кензас і провідник сенатської меншости, вийшов із новою пропозицією згаданого пляну, яка, одначе, не передбачає всеосяжного забезпечення. Все ж таки Р. Дол. вже змобілізував більшість своїх республіканських колеґ, щоб підтримати пропонований ним плян і це трохи зажурило Білий Дім і демократичних конґресменів, бо хоч він ще формально цієї пропозиції не представив, але існує можливість, що вона може спричинити поважні перепони.

ПІСЛЯ ПРИХОДУ до влади в Японії коаліції соціялістів і консерватистів, сподівання ЗСА щодо успішного закінчення торговельних переговорів ще перед зустріччю „Великої сімки" наступного тижня в Італії дещо затьмарилися. Згадані переговори в Токіо вже тривають цілий рік і ніяк не можуть дійти до бажаних результатів, щоб Японія відкрила деякі зі своїх закритих ринків. Ці примерклі сподівання можливого торговельного договору між ЗСА та Японією не тільки шкодять торговельній ділянці, але також наносять шкоду вартости доляра, який дальше втрачає на міжнародній біржі.

У ВІВТОРОК, 28-ГО червня, Президент Билл Клінтон і його дружина Гіллярі Родгам Клінтон, створили для себе фонд леґальної оборони, до котрого бажаючі допомогти їм можуть складати свої пожертви не більше 1,000 долярів. Фонд створений на покриття зростаючих видатків, пов'язаних із судовими оскарженнями Президента в небажаних залицяннях, коли він був губернатором стейту Арканзо, та його дружини Гіллярі в справі купна землі у Вайтвотер. Фондом завідуватиме дев'ять осіб під керівництвом двох співголів — о. Теодора Гесбурґа, колишнього президента Нотрдамського університету, та Ніколяса де Катценбаха, колишнього генерального прокуратора за часів президента Линдона Джансона.

Збройна...

(Закінчення зі стор. 2)

ціо-психологічного „перевиховання": навчання основ української історії, мови, військових традицій. Систему політруків знесено зовсім і демократизація війська провадиться послідовно.

Усе таки потенціяльні можливості запобігти війні існують навіть у теперішньому стані, бо „Україна є серйозною реґіональною потугою. Вона спроможна оборонити свої західні кордони і, принаймні на найближчий час, стати реальним запобіжником можливої агресії з боку Росії" — вважає полковник С. Олійник.

Яке ж значення його статті? Її важливість передусім у тому, що вона зробила пролом у стіні мовчання або викривлених тверджень американських „експертів". Про ключове питання збройної України сказано в ній об'єктивно і річево. Автор статті — один із визначніших теперішніх військовиків Америки, донедавна військовий службовець Генерального Штабу американської армії. Він просто, без особливих прикрас, виклав історію формування української національної армії в демократичній державі, на засадах закону, схваленого парляментом і прийнятого урядом для виконання. Президент, уряд і парлямент є виборними, цивільними людьми і вони мають всю владу в країні. Генеральне командування цілковито підпорядковане цивільній владі — президентові, як головнокомандуючому всіма збройними силами, але його повноваження щодо проголошення надзвичайного становища в країні, мобілізації та війни обмежено конечністю узгіднення з парляментом. Військові витрати мають окремий бюджет, що його пропонує уряд, на основі проєкту головного командування армії, а розглядає і схвалює парлямент.

Таким чином Україна — справді демократична держава, а її армія є законним оборонцем від зовнішньої агресії. У статті це показано ясно і переконливо. Тому смішно і трагічно звучать твердження деяких американських „експертів" і преси про те, що нібито ядерна зброя безпечніша в „відповідальних руках"... Москви, а не в „українських безвідповідальних руках".

Те саме можна сказати й про армію. Вона не сміє розпочати воєнних дій проти будь-якої сусідньої незалежної країни без згоди президента і парляменту. Військова доктрина про оборону України виразно базується на пошануванні незалежности всіх сусідніх країн та відкидає ідею застосування збройної сили для здійснювання державних плянів зовнішньої політики. Зате російська військова доктрина виразно визначує агресивні цілі армії: Росія вживатиме армію у периферійних конфліктах для охорони російської меншости в сусідній державі. Де ж тут відповідальність законної держави, що керується міжнародними засадами про мир і злагоду?

Проводячи реформу Збройних Сил, Уряд України сумлінно дотримується вимог договору про скорочення військ в Европі (СФЕ) з 1992 року. Та не тільки це, але й факт, що Україна підписала ряд угод з европейськими країнами та активно веде роботу в напрямі конструкції системи европейської колективної безпеки, спонукав президента Билла Клінтона до рішення поступитися на переговорах у Москві та визнати Україні право на її три вимоги: гарантії на час, коли вона стане без'ядерною державою, допомогу на покриття коштів денуклеаризації та компенсацію за ядерний матеріял. Такий крок можна пояснити лише тим, що Україна укладається в систему політики Президента ЗСА, з'ясовану в його заяві про „партнерство задля миру".

Недавно міністер оборони, Віталій Радецький, був учасником зустрічі міністрів оборони країн НАТО і брав участь у Раді Північноатлантичного співробітництва. Влітку цього року українські військові підрозділи відбудуть спільні маневри в Польщі разом з американськими, польськими та угорськими вояками.

Таким чином стаття полковника С. Олійника розкриває чимало аспектів реальної дійсности в Европі та намагання України брати активну участь у виробленні системи колективної безпеки. Україна — це справді незалежна демократична европейська держава, а її армія є гарантом мирного ладу в Европі.

• • •

Полковник Армії ЗСА (у відставці) і доктор політології, Степан Олійник, працює тепер як консультант з питань національної безпеки при Верховній Раді України.

Зв'язки педагогічного інституту...

(Закінчення зі стор. 2)

На світлинах: 1. Викладачі Педагогічного Інституту УВУ серед господарів з Київського Міжреґіонального Інституту Удосконалення Вчителів.

Від ліва: Марія Овдієнко і Олександра Ткач

тему „Історія і сучасність" і наших знайомих з УВУ, львівського проректора проф. Анатолія Карася, декана Філософічного Факультету проф. Михайла Гнатюка, завідувача катедри літератури проф. Тараса Салиги та вже снуємо пляни на літній семестр УВУ, відвідуємо Бібліотеку Діяспори спонзоровану Фундацією УВУ з Ню Йорку. ЗАходимо до книгарень, де таки — в порівнянні з Києвом — багато українських книжок.

Для підтвердження важливости для вчителя літератури спілкування з іншими ділянками мистецтва, відвідую кілька концертів з міжнародного музичного фестивалю „Віртуози", в тому числі і концерт „Дударики", театральні вистави, включно з „Лісовою піснею Яри", Інститут прикладного мистецтва з цікавою скляною продукцією та багато інших цікавих установ.

І вже Львів прощає нас розквітлими каштанами, а за день, під співи солов'їв, також і Київ. І не піддаємося сумові, бо знаємо, що праця для молоді покличе нас скоро знову туди. Відчуваючи вдоволення із виконання обов'язку підсилення зв'язку між українськими освітянами світу, ще раз пригадую слова з анкети учителів, висловлені працівникам вже „нашого" Київського Міжреґіонального Інституту Удосконалення Вчителів: „Бажаю мати сили, здоров'я, наснагу в кожну хвилину, бо вам через вчителів підіймати Україну з колін (через дітей до душі батьків)".

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ м. ТРЕНТОНУ, Н.Дж.
ділиться сумною вісткою із українською громадою, що у четвер 27-го травня 1994 року відійшов у вічність наш довголітній член, колишній голова та громадський діяч

бл. п. інж.

БОРИС КАЧУРОВСЬКИЙ

Щирі співчуття дружині Ларисі складають
ЧЛЕНИ ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ

Ділимося сумною вісткою, що у суботу 25-го червня 1994 р. відійшов у вічність на 91-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БРАТ, ВУЙКО І ШВАҐЕР

бл. п.
інж.

ОМЕЛЯН САЛАМОН

Залишив у глибокому смутку:
дружину — МАРТУ
сестру — СОФІЮ ТИМЧИШИН
сестрінка — ОЛЕГА з дружиною
шваґерки — ІРИНУ ЗЕЛЕНУ з дітьми і внуками
— МАРІЮ ПОПАДЮК з дітьми внуками
та дальшу родину у Канаді, ЗСА і Україні.

ПОХОРОННІ відправи відбулися у вівторок 28-го червня 1994 р. в церкві свв. Володимира і Ольги на цвинтарі Windsor Memorial Garden у Виндзорі Онтаріо, Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що у вівторок, 28-го червня 1994 року, ненадійно відійшов у вічність на 72-му році життя наш найдорожчий БАТЬКО ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

СТЕФАН ВИШИНСЬКИЙ

Покійний був головою батьківського комітету НУШ, головою батьківського комітету Спілки Української Молоді СУМ, співосновником будівельного комітету школи св. Миколая при 24-ій вул., активним членом ООЧСУ та багатьох організацій і установ у Філядельфії, Па.

ПАРАСТАС відбувся в п'ятницю 1-го липня, а ПОХОРОННІ відправи в суботу о год. 9:10 ранку з церкви св. Миколая. Після церковних відправ тлінні останки будуть поховані на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс, Па.

В глибокому смутку залишені:
син — ЗЕНОН ВИШИНСЬКИЙ з дружиною МАРІЄЮ
дочки — АДЕЛЯ МАРКАЙНД
— ОЛЯ ШУМСЬКА
— МАРІЯ ВИШИНСЬКА
внуки — СТЕФАН
— ЕЙМІ,
— АНДРІЙ
— КЕРИН
— ПАТРИЦІЯ
— СУЗЕН
— ЛІЛІЯН
— ОЛЕКСАНДЕР І
— ЕМІЛІЯ
та п'ятеро правнуків.

ПАРЛЯМЕНТ МОЛДОВИ зобов'язав уряд республіки до 1-го січня 1995 року випрацювати і затвердити нову програму вивчення молдавської, державної, мови всіма дорослими мешканцями країни. Що стосується районів скупчення гагаузів, а також Придністров'я, то рішення про впровадження державної мови буде прийняте після того, як остаточно визначиться статус цих територій.

Фонд ЗСА — Україна та відділ суспільних і екологічних досліджень університету Індіяни розпочали спільну ініціятиву з метою допомогти у справі реформування українського пар-

Фонд ЗСА — Україна сприяє реформам у Верховній Раді

ляменту. За допомогою „ґренту" від Агенції міжнародного розвитку ЗСА (AID) в сумі 3.45 міл. дол., розраховано на три роки, цей проєкт сприятиме зміцненню демократичних інституцій і допоможе українським політикам здійснити перехід до ринкової економіки.

Агенція міжнародного розвитку ЗСА керує виконанням американської програми допомоги чужинецьким країнам, в рамках якої економічна і гуманітарна допомога надається більш ніж 80 державам в усьому світі.

Початкова організаційно-технічна допомога Верховній Раді надаватиметься у п'яти пріоритетних ділянках: стосунки між парляментом та виконавчою владою; структура та діяльність парляментських комісій; забезпечення працівниками і підвищення їх кваліфікації; бюджетно-фінансові повноваження парляменту; та стосунки з громадськістю.

„Сьогодні перед Радою стоїть надзвичайно важливе завдання — самоствердитися як авторитетна демократична інституція, здатна розробляти й впроваджувати політику, спрямовану на зміну економічної системи України та на розширення економічної й політичної свободи її громадян, — зазначила Надія Комарницька - МекКонел президент Фонду ЗСА — Україна. — Наша роля полягає в тому, щоб посилити її здатність аналізувати політичні проблеми та виробляти реалістичні політичні рішення".

Перший подібний запит надійшов від голови Верховної Ради Івана Плюща, який просив про надання технічної допомоги Робочій групі з парляментської реформи. Частина цієї допомоги буде надана шляхом створення парляментських робочих груп, які зосереджуватимуть свою діяльність навколо п'яти пріоритетних питань, визначених українськими законодавцями.

Зміцнення організаційної структури парляменту пов'язане з підвищенням кваліфікації працівників його апарату, а також з реформуванням його організаційної структури та структури керівництва. Під час роботи над проєктом значна увага приділятиметься розвиткові політичних здібностей членів парляменту та працівників їхнього апарату у таких галузях, як реформа процесу законотворчости, розробка і впровадження урядових програм, аналіза політики, керування бюджетно-фінансовим процесом.

За бажанням українських політиків, вони матимуть можливість використати цей проєкт для того, щоб швидко ввести у курс справи нових депутатів та їхніх помічників. Інші заходи, які проводитимуться працівниками та радниками проєкту, передбачатимуть участь громадян у проєктах вирішення політичних проблем.

Економічна реформа, приватизація державних підприємств — такі важливі завдання стоять перед Верховною Радою. Розробляючи попередні пляни дій спільно з керівництвом проєкту, члени робочих груп враховуватимуть обставини, які створюватиме процес приватизації для діяльности робочих груп та груп радників.

Для того, щоб безпосередньо і протягом тривалого часу допомагати парляментським робочим групам і працівникам апарату проєкту визначити шляхи, формулювати способи реформування Ради, буде створено Дорадчу панелю з участю провідних демократично мислячих західніх урядовців та експертів.

Фонд ЗСА — Україна працює в Україні від 1991 року; його працівники впевнені, що допомога може бути успішною лише завдяки постійній взаємодії на місцях. У 1991 році у Києві було засновано Інформаційний центр Фонду з бібліотекою, а пізніше — Інститут демократії ім. Пилипа Орлика, громадську науково-дослідну організацію, що має своєю метою безпосередньо й оперативно надавати українським політикам важливі інформаційно - аналітичні матеріяли. З цією метою Фонд підтримує „Гарячу лінію" за допомогою електронного зв'язку, щоденно передаючи до Києва політичні й економічні новини, матеріяли конгресових слухань, аналітичні звіти та іншу інформацію з Вашінґтону.

Відділ суспільних і екологічних досліджень університету Індіяни має довгу історію тісної співпраці з лідерами урядів, яким він допомагав затверджувати і втілювати нові організаційні системи та системи керівництва. Це зосередження університету над практичними аспектами спонукало програму самоуправи, котра вважається однією з найсильніших у Америці.

„Мешканці нашого стейту, так само, як всі громадяни ЗСА, зацікавлені в тому, щоб колишні республіки Совєтського Союзу перетворилися на демократичні держави із добре розвиненою ринковою економікою, — сказав Чарлз Вайз, заступник декана і професор Відділу суспільних і екологічних досліджень. — Скорочення оборонних витрат, яке призвело до зменшення податків в Америці, прямо пов'язане зі стабільністю, демократизацією та розвитком ринкової економіки у найважливіших з нових незалежних держав".

Протягом попередніх років Фонд ЗСА — Україна та університет Індіяни організували візиту до ЗСА трьох парляментських делеґацій з України. Маючи у своєму складі представників різних угруповань в українському парляменті, ці делеґації могли ознайомитися з багатим досвідом американських федеральних, стейтових та місцевих урядовців, бизнесменів і науковців. Голова Ради Іван Плющ особисто очолював дві з цих делеґацій і вважає, що вони мали суттєвий вплив на розвиток Верховної Ради України. Мета і програма проєкту AID стали безпосереднім наслідком цих контактів, а також цілої низки консультацій між членами Ради, Фондом ЗСА — Україна та університетом Індіяни, що відбувалися загалом протягом трьох років.

За словами Н. МекКонел, „головною метою проєкту є надати українським політикам інформацію, якої вони потребують для відповідного підходу до реформ та для їхнього ефективного здійснення, враховуючи унікальні політичні обставини в Україні". Ключ до успіху проєкту полягає в тому, що його заходи допомагатимуть українським політикам у вирішенні реальних проблем, з якими стикається Верховна Рада.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

МАКСИМ КАЛЯНИЧ член УНС Відд. 164-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бервик, Па. помер 17-го лютого 1994 року на 77-му році життя. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дочку Мексін Луровіст. Похорон відбувся на Holy Annuciation R.O. Cemetery, Briar Park, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Тимко Бутрей, секр.

РІЧАРД ҐРАФ член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сіті, Па. помер 11-го грудня 1993 року на 61-му році життя. Нар. 19-го липня 1932 року в Кітанінґ, Па. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку вуйка Стюварда і кілька кузинів. Похорон відбувся 14-го грудня 1993 року на Worthington Lutheran Cemetery in Worthington, PA.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

ВОЛОДИМИР ЛЮБЧИК член УНС Відд. 296-го Т-ва ім. св. Михаїла в Ню Кенсінґтон, Па. помер 19-го квітня 1994 року на 74-му році життя. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку сестер Ольгу Річардс і Йоану та брата. Похорон відбувся 23-го квітня 1994 року на цвинтарі Юніон в Арнол, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Лобур, секр.

СТЕФАН КРУМ член УНС Відд. 143-го Т-ва „Любов" в Ґрейт Медовс, Н.Й. помер 3-го листопада 1991 року на 57-му році життя. Нар. 25-го березня 1934 року в Порт Меррі, Н.Дж. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку братів Мирона і Тому. Похорон відбувся на цвинтарі Розгилл в Лінден, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Анна Мандзюк, секр.